

OBSAH

Poděkování	
Slovo vydavatele	
Předmluva	
1. kapitola ŽIVOTNÍ PŘÍBĚH AUTORA MEZI KNIHAMÍ	5
2. kapitola KNIHA	11
2.1 Knižní vazba	15
2.2 Restaurování knih a písemných památek	16
3. kapitola ZÁKLADNÍ POZNATKY O KNIHAŘSTVÍ	21
3.1 Ruční (řemeslné) a výtvarné knihařství	27
3.2 Umělecká knižní vazba (UKV)	29
4. kapitola HISTORICKÝ VÝVOJ KNIŽNÍ VAZBY A KNIHAŘSTVÍ	31
4.1 Vynález papíru a čínská bloková vazba, dřevořez, dřevoryt a litografie	33
4.2 Středověká knižní vazba	39
4.3 Mistři bílých renesančních vazeb	45
4.4 Vliv renesance na středoevropskou knižní vazbu	48
4.5 Baroko, rokoko, klasicismus	64
4.6 Knižní vazba v 19. století a nakladatelská vazba	68
5. Kapitola ODBORNÉ ŠKOLSTVÍ, ČASOPISY, ODBOROVÉ HNUTÍ, SPOLKY, MUZEA APOD.	86
6. kapitola RUČNÍ A PRŮMYSLOVÁ VAZBA VE 20. STOLETÍ	109
6.1 Knihárny se vybavují novými stroji	112
7. kapitola POLYGRAFIE	114
7.1 Rozdělení polygrafické produkce	114
7.2 Periodické tiskoviny (periodika)	114
7.3 Neperiodické tiskoviny	114
7.4 Merkantilní tisk	115
7.5 Obaly	115
7.6 Ruční vazba časopisů a knih	115
7.7 Náradí a pomůcky při ručním vázání knih	119
7.8 Knihařská lepidla	
8. kapitola MATERIÁLY V RUČNÍM A VÝTVARNÉM KNIHAŘSTVÍ	121
8.1 Dekorativní výtvarné knihařské papíry	121
8.2 Materiály k ruční (umělecké) úpravě	121
8.3 Škrobové papíry	122
8.4 Olejové papíry na vodě	123
8.5 Máčené papíry	124
8.6 Mramorované papíry na odvarech	125
8.7 Mačkané papíry	126

8.8	Batikované papíry	126
8.9	Lihové papíry	127
8.10	Povrchová úprava zušlechtěných papírů	127
9.	kapitola ZÁKLADNÍ KNIHAŘSKÉ PRÁCE	127
9.1	Ruční skládání papíru	128
9.2	Rýhování papíru	128
9.3	Perforování papíru	128
9.4	Merkantilní složky a bloky	128
9.5	Celokovové pákové nůžky	129
9.6	Ruční papírenské výrobky	130
9.7	Obálky, sáčky, tašky	
10.	kapitola ZHOTOVENÍ JEDNODUCHÝCH KNIHAŘSKÝCH VÝROBKŮ	131
10.1	Spisové desky kartonové	131
10.2	Spisové desky lepenkové s tkanicemi	131
10.3	Spisové desky z potažené lepenky	131
10.4	Spisové desky potažené	131
10.5	Spisové desky se hřbetem a tkanicemi	132
10.6	Spisové desky se hřbetem a chlopněmi	132
10.7	Spisové desky se hřbetem a chlopněmi (plátěné)	133
10.8	Krabice jednoduché	133
11.	kapitola RUČNÍ VAZBY	135
11.1	Tuhá vazba podlepovaná – zakázková	135
11.2	Rozebírání knihy a úprava složek	135
11.3	Příprava a montáž předsádek	136
11.4	Spojování knižního bloku	136
11.5	Kolacionování	136
11.6	Nitě pro ruční šití	136
11.7	Šití nitěmi na motouzy	137
11.8	Šití jednoduchým stehem	137
11.9	Ruční šití na vazadle	137
11.10	Nastavování nitě	137
11.11	Šití střídavým stehem	138
11.12	Uzlování nití	138
11.13	Uvolnění, roztřepení a přilepení motouzů	138
11.14	Knihařský gáz	138
11.15	Ruční šití na knihařský gáz	138
11.16	Klížení hřbetu	139
11.17	Lepená knižní vazba	139
11.18	Opracování knižního bloku	140

11.19 Ořezávání	140
11.20 Oblení	141
11.21 Barvení ořízky	141
11.22 Vložení a zalepení záložkové stužky	141
11.23 Lepení kapitálku	141
11.24 Přelepení hřbetu nebo vytvoření dutinky	142
11.25 Příprava materiálu na knižní desky	142
11.26 Zhotovení desek	143
11.27 Potažení plátěných desek vcelku	143
11.28 Potažení kombinovaných (poloplátěných) desek	144
11.29 Výzdoba desek	144
11.30 Oblení desek	144
11.31 Podlepování	144
11.32 Tuhá vazba nasazovaná – knihovní vazba	145
11.33 Polotuhá vazba	145
11.34 Vazba diplomových prací	145
11.35 Vazba spojená i s deskami albovými šrouby	146
11.36 Vazba do desek s tvarovaným hřbetníkem	146
11.37 Album	147
11.38 Album – listy a blok	147
11.39 Album bez hřbetníku	148
11.40 Album s hřbetníkem	148
11.41 Album s hřbetníkem zvlášť	149
11.42 Album náročného charakteru	150
11.43 Album – zdobení desek	150
11.44 Památník	151
11.45 Jednoduchý památník	151
11.46 Zdobený památník	152
11.47 Kronika	154
11.48 Atlas	154
11.49 Atlas – lepená vazba	154
11.50 Hudebniny	155
11.51 Zápisová kniha podlepovaná a nasazovaná	155
11.52 Šití a zpracování knižního bloku	156
11.53 Úprava knižního bloku po sešití	157
11.54 Klížení	157
11.55 Ořezání	157
11.56 Ořízka	158
11.57 Oblení a zpevnění hřbetu	158
11.58 Materiál na desky – podlepované i nasazované	158

11. 59	Desky na podlepovanou vazbu	159
11.60	Vazba nasazovaná	160
11.61	Dokončení vazby	160
11.62	Zápisová kniha s pružným hřbetem	161
11.63	Příprava složek a předsádek	161
11.64	Zhotovení bloku	162
11.65	Nasazení tenkých lepenek na desky	162
11.66	Přelepení hřbetu	163
11.67	Zhotovení pružného hřbetu	163
11.68	Zhotovení tuhého hřbetníku	164
11.69	Nasazení desek a potažení	164
11.70	Dokončení vazby	166
11.71	Zvláštní úpravy na vazbě	166
12.	kapitola SPECIÁLNÍ KNIHAŘSKÉ VÝROBKY	168
12.1	Podlepování map a plánů	168
12.2	Pouzdra na knihy	168
12.3	Pouzdro na papírovou vazbu	168
12.4	Pouzdra lepená a šitá	169
12.5	Potahování pouzdra	169
12.6	Pouzdra sestavovaná	169
12.7	Potahování pouzdra na knihy	170
12.8	Pouzdra válcová	171
12.9	Pouzdra na diplomy	171
12.10	Pouzdra na výkresy	172
12.11	Pouzdra ozdobná	172
12.12	Psací podložky	173
12.13	Běžné psací podložky	173
12.14	Psací podložky s pásy nebo kombinované	174
12.15	Psací podložky náročné	174
12.16	Věnovací desky	175
12.17	Jednoduché věnovací desky	175
12.18	Věnovací desky atypické	176
13.	kapitola VÝTVARNÉ KNIHAŘSTVÍ	177
13.1	Charakter výtvarné vazby	177
13.2	Definice umělecké knižní vazby	178
13.3	Architektura výtvarné stavby knihy	179
13.4	Přehled výzdobných technik	180
13.5	Tradiční knihařské techniky	180
13.6	Zdobení	181
13.7	Zvláštní druhy výtvarných vazeb	181

13.8 Nasazované kožené vazby – francouzský a německý způsob	182
13.9 Příprava knižního bloku a předsádek	184
13.10 Šití a zpracování bloku	185
13.11 Zlatá ořízka	186
13.12 Materiály k zhotovení zlaté ořízky	187
13.13 Náradí a pomůcky k zhotovení zlaté ořízky nažehlováním	187
13.14 Klasická ruční zlatá ořízka	188
13.15 Zlatá ořízka nažehlováním zatepla	189
13.16 Podmalování nebo podbarvení zlaté ořízky	189
13.17 Cizelování zlaté ořízky	190
13.18 Ručně šitý kapitálek	190
13.19 Ručně šitý kapitálek obšíváním	191
13.20 Ručně šitý kapitálek oplétáním	192
13.21 Materiál na desky a potahování	192
13.22 Nasazení lepenek a dokončení bloku	194
13.23 Hřbetník s dutinkou na koženou vazbu šitou na pravé vazby	196
13.24 Potahování knihy	196
13.25 Potahování hřbetu a desek polokožené vazby na francouzský způsob	197
13.26 Potahování celokožené vazby na francouzský způsob	198
13.27 Potahování hřbetu a desek polokožené vazby na německý způsob	200
13.28 Dokončení kožené vazby	201
13.29 Podlepování knihy na německý způsob	202
13.30 Výzdoba desky	203
13.31 Pergamenová vazba	203
13.32 Polopergamenová vazba s protaženými pergamenovými pásky	204
13.33 Příprava vazby	204
13.34 Polo-pergamenová deska	205
13.35 Zavěšování do desek a protažení pergamenových pásků-vazů	206
13.36 Celopergamenová vazba – zavěšovaná, nasazovaná	206
13.37 Zavěšovaná celopergamenová vazba do desek zhotovených zvlášť	207
13.38 Zhotovení desek	208
13.39 Nasazovaná celopergamenová vazba	208
13.40 Pergamenová vazba s holandskými hranami	209
13.41 Vazba podle Bradela s vtačenou hlubokou drážkou	210
13.42 Vazba s papírovým pokryvem	212
13.43 Výzdobné techniky knižní vazby ražbou	213
13.44 Nástroje a pomůcky pro slepotisk	214
13.45 Ruční zlacení	214
13.46 Vývoj a historie ručního zlacení	215
13.47 Postup ručního zlacení	215

13.48	Nové metody ručního zlacení	216
13.49	Ražení lisem (zlatičkou)	216
13.50	Razicí forma	216
13.51	Strojové zlacení hřbetu pro polokoženou vazbu	217
13.52	Plastické výzdobné techniky	218
13.53	Řezba do kůže a tepání	218
13.54	Plošná technika	218
13.55	Nízký reliéf	219
13.56	Vysoký reliéf	219
13.57	Tepání kůže	219
13.58	Plastika s vystupujícími plochami	219
13.59	Plastika krčené kůže	220
13.60	Intarzie	221
13.61	Aplikace	222
13.62	Mozaika	222
13.63	Péřová aplikace	222
13.64	Maril	223
13.65	Aplikace zbarvených japonských papírů	223
13.66	Vellucent proces – průsvitka	224
13.67	Rytí nebo nařezávání pergamenu a barvení	224
13.68	Inkrustace	224
13.69	Prolamování	225
13.70	Moření, mramorování a barvení kůže	222
	Jmenný rejstřík	227
	Československé normy (platné do roku 1994)	246
	Doporučená literatura pro další studium	248
	Vysvětlivky	256
	Obsah	302